

GLAS GORENJSKE

LETO XIII. - ST. 98

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO PONEDELJEK, 22. avgusta 1960

IZHAJA OD OKTOBRA 1947 KOT TEDNIK
S 1. JANUARJEM 1956 KOT POLTEDNIK
OD 1. JAN. 1960 IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO
IZDAJA CP »GORENJSKI TISK« V KRANJU

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR
GLAVNI UREDNIK: SLAVKO BEZNIK

TELEFONI: UREDNISTVO 475 in 190, UPRAVA 397
TEK. RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU
807-70-135 - IZHAJA OB PONEDELJKIH, SREDAH
IN SOBOTAH - LETNA NAROČNINA 900,
MESEČNA 75, POSAMEZNA ST. 10 DIN

75 let Bombažne predilnice in tkalnice Tržič

Novim delovnim zmagam nasproti

Tržič, 20. avgusta

Povsod po Tržiču so danes vihrale zastave, povsod je bilo polno ljudi z nagelnji in spominskimi značkami v gumbicah. Tržički delavci so danes praznovali svoj veliki praznik: 75-letnico Bombažne predilnice in tkalnice. Delavci tega podjetja danes niso delali; delavski svet je sklenil, da bodo imeli vsi en dan plačani dopust, da se bodo lahko udeležili slavnostnega zborovanja in komemoracije pred spominsko ploščo Tončke Mokorelove.

Proslave ob 75-letnici BPT trajajo že več dni, danes pa je bilo osrednje zborovanje. V dopoldanskih urah je bil v prostorih podjetja slavnostni sprejem številnih gostov, med katerimi so bili tudi predstavniki italijanske federacije delavcev tekstilne industrije, medtem ko delegacij iz Sovjetske zveze, Madžarske in Poljske ni bilo. - Na današnje zborovanje so povabili tudi okoli 250 gostov, med njimi zastopnike vseh podjetij, s katerimi imajo poslovne stike, prav tako pa tudi zastopnike delovnih kolektivov iz Tržiča in zastopnike največjih delovnih kolektivov tekstilne industrije Jugoslavije.

Ob 11. uri je bilo svečano zasedanje delavskega sveta, ki so se ga udeležili tudi gostje, med njimi Vidoje Mitrovič, predstavnik Centralnega odbora sindikata tekstilnih delavcev Jugoslavije, ing. Aleksander Mavrenčič, sekretar za industrijo IS FLRJ, Paja Luketič, predsednik Zdrženja tekstilne industrije Jugoslavije, Tone Bole, član IS LRS, dr. Miha Potočnik, tajnik Ljudske skupščine LRS, Slavko Zaklar, predsednik upravnega odbora sindikata tekstilne industrije Slovenije, Janko Rudolf, sekretar OK ZKS Kranj, Vinko Hafner, predsednik OLO Kranj, Lovro Cerar, predsednik ObLO Tržič, Zdravko Tomažin, sekretar ObK ZKS Tržič in drugi.

Na zasedanju je govoril predsednik delavskega sveta BPT, Milan Koprivnik, ki je na kratko poudaril pomen delavskega samoupravljanja, ki se je v desetih letih pri nas že močno uveljavilo, nato pa v nekaj besedah orisal zgodovino njihovega podjetja, od leta 1885, ko so začeli z izdelavo tovarne, preko leta 1891, ko je le-ta pogorela, pa vse

do današnjega dne, ko so tržički tekstilci lahko upravičeno ponosni na svoje uspehe v letih po osvoboditvi. Poudaril je, da je bil težak udarec za tovarno prva svetovna vojna, medtem ko se je po vojni tovarna pričela širiti in modernizirati. Vendar so bili pogoji delavcev v kapitalistični družbeni ureditvi vse težji, zato kaže zgodovina delavskega gibanja v BPT poskuse izboljšanja položaja delavca v treh stavnkah med obema vojnama (1919, 1921 in 1938) in v stavki junija 1941, ki sta jo organizirala Tončka Mokorela in Peter Ahačič zaradi znižanja mezd in ki se je končala s policijsko intervencijo. 51 tržičkih tekstilcev je med narodnoosvobodilno vojno dalo svoja življenja za lepo prihodnost. »Obljubljamo,« je na koncu svojega govora rekel Milan Koprivnik, »da bomo svoje naloge tudi v prihodnje še tako zvesto opravljali kot doslej.«

Po svečani seji je bila pred spominsko ploščo Tončke Mokorelove komemoracija s polaganjem vencev in krajšim kulturnim programom, kjer je govoril predsednik sindikalne organizacije v podjetju, Marjan Pernuš, sodelovala pa sta tudi pevski zbor in godba na pihala DPD Svoboda, zatem pa je bilo slavnostno zborovanje, ki se ga je udeležilo več tisoč ljudi, članov kolektiva, ostalih Tržičanov in gostov.

Tu je spet govoril predsednik delavskega sveta Milan Koprivnik. V svojem govoru je poudaril, da je ena najstarejših in še danes živejših delavčev tržičke Bombažne predilnice in tkalnice Franciška Šter iz Dupelj, ki je pomagala še pri zidavi tovarne ter bila v podjetju skupno 56 let. Preko 50 let pa so bili v to-

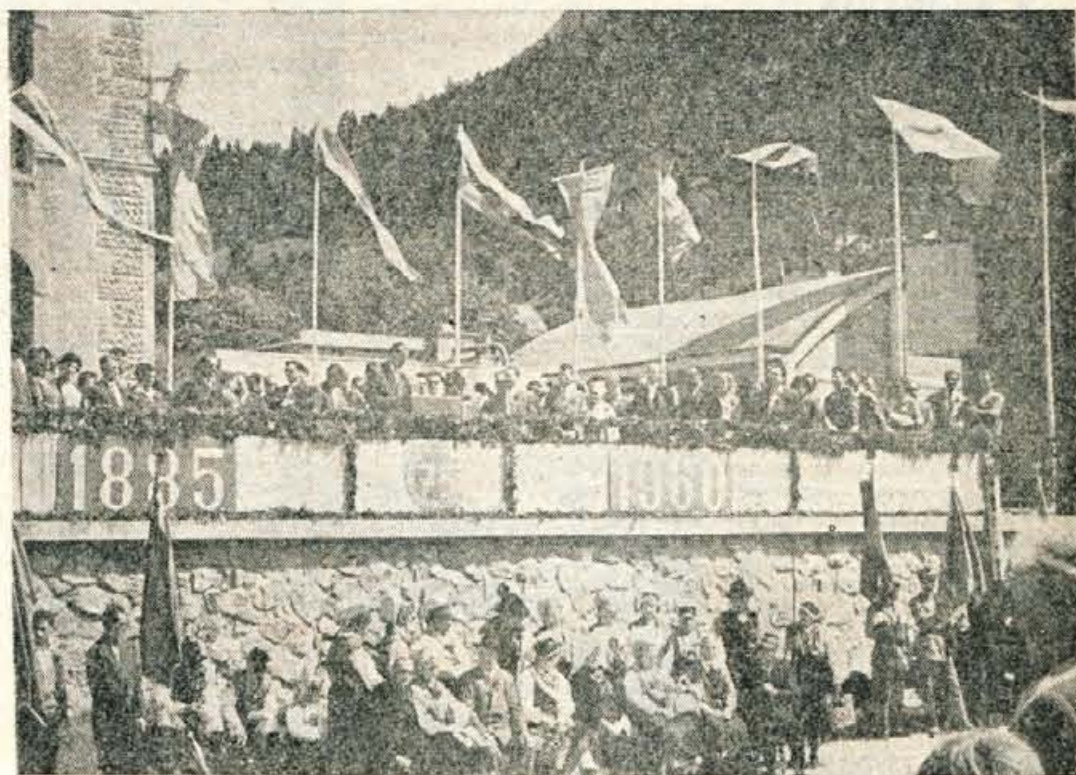
varni še Marija Primožič iz Loma, Ignac Lenartek, Marija Hafner, Marjana Žepić in Ignac Stucin.

Zborovanje so zatem pozdravili predstavniki centralnega odbora sindikata tekstilnih delav-

cev Jugoslavije Vidoje Mitrovič, predstavnik italijanske federacije tekstilnih delavcev Giovanni Milani in predsednik Združenja tekstilne industrije Jugoslavije, Paja Luketič, potem pa so poslali pozdravni brzojavki pred-

sedniku republike Josipu Brozu-Titu in predsedniku Ljudske skupščine LR Slovenije, Mihi Marinku. - Popoldne je bila v parku ob tovarni zabava, zvečer pa ognjemet z bližnjih hribov.

-4

Lepo okrašena tribuna med slavnostnim zborovanjem - Foto Triler

Specializacijo in podvojeno proizvodnjo

predvideva perspektivni družbeni načrt IBI v Kranju

V delovnem kolektivu Industrije bombažnih izdelkov v Kranju, kot nam je povedal tehnični vodja podjetja, so si prav sedaj ustvarili ekonomsko osnovo za nadaljnji razvoj podjetja. Doslej je bilo treba urediti tehnološki proces, posamezne oddelke in spraviti v pogon vse stroje. Precej je bilo treba napora skozi vsa leta po osvoboditvi, da danes ta delovni kolektiv stoji čvrsto na nogah. Izmed številnih težav, ki so jih prebrodili, je danes morda največja ta, da nimajo na razpolago dovolj delavcev, predvsem pa strokovnega kadra.

V IBI bodo v prihodnjih letih proizvodnjo svojih izdelkov popolnoma specializirali, in sicer bodo izdelovali največ jacquard - gradlja in caro tkanine.

Precejšen problem pri proizvodnji teh tkanin je v tem, ker nimajo še dokončno urejene predilnice. Sedanja zadostni le eni tretjini potreb tkanice. Prav zato je predvideno v družbenem načrtu, da bodo predilnico ure-

dili že do prve polovice prihodnjega leta, ko bo začela delati s polno zmogljivostjo. Z ureditvijo tega obrata se bo nedvomno dvignila proizvodnja, s tem pa se bo tudi zboljšal gnotni položaj delavcev. Tkalnico nameravajo v prihodnjih letih popolnoma avtomatizirati. Doslej so proizvedli v tej tovarni 4,5 milijona m² tekstila letno, v prihodnjih letih nameravajo to številko povečati na 7 milijonov m². Bruto produkt se bo povečal od 1,5 milijarde za 100%, tako da bo znašal 3 milijarde di-

narjev letno. Vse to bodo v Industriji bombažnih izdelkov v Kranju ustvarili, ne da bi povečali število delavcev. Vzporedno s tem se bo prav gotovo povečal tudi izvoz v tuje dežele, predvsem v skandinavke in arabske države, pa tudi v Nemčijo. Nikakor ne bodo pozabili tudi na življenjsko raven delavcev. Doslej so odkupili že 26 stanovanj, uredili počitniški dom v Strunjani in uredili svojo omaro menzo, kjer se hranijo številni delavci tega kolektiva.

-vič

Premalo načrtnosti pri odkupovanju kmetijskih proizvodov - Nove cene umetnim gnojilom - Ugodnost pogodbene proizvodnje

Pred dnevi je bilo v Kranju posvetovanje upravnikov kmetijskih zadrug iz okraja Kranj. Pogovorili so se o organizaciji odkupov kmetijskih pridelkov, kar je zelo važno prav sedaj na jesen, o prodaji umetnega gnojila ter o uveljavljanju pogodbene proizvodnje med privatnimi kmetovalci.

Največ so navzoči govorili o odkupih. Pri tem so ugotavljali, da je treba več načrtnosti in reda. Prejšnja leta je odkupe vodila oziroma urejevala Poslovna zveza. Letos, ko te ni več, se je pojavilo pri odkupih kakih 40 oziroma 50 odkupnih podjetij in organizacij. Vse to ustvarja določen nered. Kot so ugotavljali v večini primerov, sedanje stanje ne koristi potrošniku niti proizvajalcu, temveč le posredniku. Čeprav so se strinjali z načelom, da morajo biti kmetijske zadruge svobodne v prodaji svojih pridelkov, so vendar menili, da je ob tem treba upoštevati določene skupne koristi. Zmenili so se, da bodo pri Okrajni trgovski zbornici ustanovili poseben Odbor za prodajo oziroma odkup kmetijskih pridelkov. Ta bo imel predvsem nalogo pro-

učevati potrebe trga, voditi evidenco o cenah in podobno.

Ko so govorili o pogodbeni proizvodnji je bilo poudarjeno, da ima podjetje Agrarija (novo podjetje, ki je nastalo iz bivšega »Sadj«, »Poslovne zveze« in »Zelenjave«), že pogodbe za več kot polovico vseh tržnih presežkov pri privatnih proizvajalcih. Ta način proizvodnje, ki je za privatnega kmetovalca dokaj ugoden, se je kljub mnogim te-

(Nadaljevanje na 2. strani)

NOVE TELEFONSKE ŠTEVILKE

Kranj, 21. avgusta - Podjetje za PTT promet v Ljubljani je danes končalo v Kranju urejevanje telefonskih central zaradi povečanja zmogljivosti telefonskih naprav. Zato je v Kranju od danes naprej v veljavi novi, štiristevilčni telefonski sistem oziroma so izmenjane številke telefonskih naročnikov, kakor so bili le-ti že obveščeni o posebnim dodatnim telefonskim imenikom za leto 1959/60.

Zadnje vesti

DOMA...

PULA, 21. avgusta - V Puli so danes slovesno izročili obratovanju južni istrski vodovod. Na velikem zborovanju, ki se ga je udeležilo kakih 10.000 prebivalcev iz Pule in bližnjih krajev, sta govorila podpredsednik Zvezne ljudske skupščine dr. Pavle Gregorič in predsednik puljskega občinskega ljudskega odbora. Navzoči so bili tudi predsednik zveznega sabora Zvezne ljudske skupščine, dr. Mladen Iveković, in več članov Izvršnega sveta Ljudske republike Hrvatske. Tako bodo od današnjega dneva dalje v Puli, Vodnjanu, Fažani in na Brijunih preskrbljeni z zdravo pitno vodo. Za zgraditev novega vodovoda so porabili nekaj manj kot milijardo in 700 milijonov dinarjev. Velik del sredstev za občina gradbena dela so podarile gospodarske organizacije iz Pule. Južni istrski vodovod bo preskrboval z vodo približno 50.000 ljudi. Vodovod je dolg 45 kilometrov in je rešil največji komunalni problem Pule in sosodnih krajev. Kraji, ki so dobili vodovod, bodo sedaj preskrbljeni z vodo za najmanj 30 let.

... IN PO SVETU

DAKAR, 21. avgusta - V senegalskem glavnem mestu Dakaru je danes popolnoma mirno. Kolikor se je moglo zvedeti je predsednik sudanske vlade in premier federacije Mali še zmeraj v neki hiši v Dakaru, ki jo stražijo senegalski vojniki. Občinski svet v Senegalu so poslali vladni te dežele spomenico, v kateri izrekajo zaupanje v upanje premiera Mama Djindji, ki je razstavljal izstop Senegala iz federacije Mali, ki sta jo tvorili dve bivši francoski koloniji Senegal in Sudan. Senegalskega predsednika podpirajo tudi predstavniki katoliške, muslimanske in protestantske verske skupnosti.

Izkušnje sindikalnega campinga v Moščeniški Dragi

Zmeraj več kandidatov

40 lesenih hišic - Do 10. septembra vse zasedeno - Kje bo prostor za drugi camping

Moščeniška Draga, 20. avgusta - Čeprav je letos dokaj deževno vreme, je tukajšnji camping Občinskega sindikalnega sveta iz Kranja zelo živahen. Mnoga podjetja so letos pomagala pri urejanju campinga in kupila lesene hišice, katerih skupno število se je sedaj povečalo na 40.

Skupno je tako v campingu 80 ležišč, po potrebi pa tudi 120 ali celo 160, kajti v vsaki hišici je lahko tudi tretje ležišče oziroma prostor za dva otroke poleg staršev. Tovarna Iskra ima tu kar 10 hišic na razpolago. - Svoje hišice ima tudi podjetje »Zimopreja«, Vrtnarija, Mlekarna, Planika, Oljarica, Kovinar, Agroservis in druga. Mnogi člani teh malih kolektivov, ki nimajo svojih domov, sploh še niso hodili na morje in so letos prvič na pravem oddihu. Za nekatere kolektive, ki letos niso imeli sredstev za nabavo svojih hišic pa je prav tako na razpolago nekaj ležišč.

Cena dnevni oskrbi je 600 din oziroma 300 za otroke. Toda knjižničniki večinoma plačajo le okrog polovice, kajti sindikalne organizacije zainteresiranih kolektivov povsod prispevajo več ali manj za svoje člane. Dosedanje triletne izkušnje z

organizacijo tega campinga so pokazale, da je bilo, zlasti za manjše kolektive, nujno preskrbeti nekaj podobnega za oddih njihovim članom. Kandidatov za dopust je vsako leto več. Letos so odprli sezono 15. junija in je stalno vse zasedeno in rezervirano do 10. septembra. Zato v okviru sindikalnega sveta Kranj že govorijo o novem campingu, ki naj bi ga v prihodnjih letih postavili nekje ob morju ter skušali zadostiti vse večjemu številu kandidatov za tak dopust ob morju. Hkrati pa camping v Moščeniški Dragi opominja, da je treba drugje iskati boljše pogoje za organizacijo campinga. Gre zlasti za prostor, ki je v sedanjem campingu pretesen in neustrezen za ureditev raznih športnih igrišč in podobno.

Hkrati si nekateri delavci, ki so letos že drugo ali celo tretjo sezono v Moščeniški Dragi, želijo v prihodnjih letih še v drugo kraje. To upravičeno željo delavcev bodo v prihodnjih sezonah skušali rešiti s sodelovanjem z drugimi podjetji tako, da bi izmenjavali med seboj določeno število ležišč. S tem bi omogočili široko izbiro med kraji za dopust. Take in podobne želje in načrte imajo mnogi, ki so bili v tukajšnjem campingu in

jih bodo skušali uresničiti preko sindikalnih organizacij v podjetjih oziroma preko ObSS, ki ima za to popolno razumevanje.

-I. e.

V Alpini 2. septembra

Praznik delavskega samoupravljanja

V preteklih desetih letih je v delavskem svetu tovarne čevljev Alpina v Zireh sodelovalo 159 proizvajalcev. Doslej so imeli skupaj 114 rednih in 24 izrednih sej. Na njih so reševali probleme proizvodnje, rekonstrukcije, skrbi za človeka itd. V tem obdobju so za modernizacijo tovarne vložili okoli 80 milijonov dinarjev, ki se jim danes že bogato obrestujejo, saj so proizvodnjo v tem času več kot podvojili. Pred 10 leti so proizvedli okoli 171.000 parov obutve, letos pa jo bodo okoli 400.000. Samo v zadnjem letu, ko so uvedli v oddelek za lažjo obutev tekoči trak, so povečali dnevno proizvodnjo

od povprečno 1000 na 1500 parov.

Tudi letos izpolnjujejo plan zelo redno, čeprav je bilo podjetje v I. polletju še v poizkusnem obratovanju. Letos bodo dosegli že nad 617 milijonov bruto proizvodnje, kar je za 200 milijonov več kot lani.

Desetletnico delavskega samoupravljanja bodo proslavili 2. septembra, na kar se že nekaj časa pripravljajo. V programu imajo razna športna tekmovanja, odprli pa bodo tudi razstavo »10 let upravljanja v tovarni« in imeli še nekatere druge prireditve.

-k

Tri iz Šenčurja

Pred kratkim so v Senčurju sporazumno z republiško in okrajno upravo za ceste pričeli preurejati cesto od pošte mimo Zadružnega doma do križišča tako, da bo sedaj vodila skozi vas ena sama cesta, s čimer bo odpadel oster zavoj proti Kamniku oziroma proti Voklem, iz leve strani pa proti Cerkljam. Računajo da bodo konec meseca pričeli že z asfaltiranjem ceste, in sicer do priključka ceste Kamnik-Kranj. S tem se bo uresničila dolgoletna želja tamkajšnjih vaščanov. Vedno večji promet je namreč povzročal mnogo pra-

hu, kar je zelo škodljivo in neprijetno, posebno še, ker stojijo ob cesti dve gostilni, trgovina, pekarija- pošta in številne druge hiše.

V letošnjem letu so na predlog Krajevnega odbora Senčur iz sklada za javno razsvetljavo uredili razsvetljavo glavne ceste skozi vas v znesku 100.000 din. Vrednost del, ki jih morajo pri tem opraviti pa presega po vrednosti 350.000 dinarjev. Ker Krajevni odbor zelo umno gospodari s sredstvi in ker tudi vaščani mnogo pomagajo s samoprispevki in s prostovoljnimi delom, upajo, da bodo v bližnji prihodnosti uredili razsvetljavo v vsej vasi

Gostilna na Jami v Senčurju bo v kratkem pričela poslovati v sodobno urejenem gostilniškem lokalu, v katerega so vložili preko 600.000 dinarjev. Vaščanom bo lokal služil tudi za razvedrilo, saj bodo vanj postavili televizijski aparat, razen tega pa bodo v njem lahko igrali tudi šah in biljard.

Uspešno delo Delavske univerze v Železnikih

Železniki — Kot po vseh občinah so tudi v Železnikih lani ustanovili Delavsko univerzo. Zetako v prvih mesecih obstoja je bila Delavska univerza zelo delavna, saj so takoj organizirali tromesečno politično šolo, ki jo je obiskovalo 25 slušateljev iz te občine. Razen tega so v okviru Delavske univerze organizirali še vrsto predavanj po podjetjih in občinah. Organizirali so tudi štirimesečni administrativni tečaj, ki ga je obiskovalo 30 deklet iz podjetij in ustanov.

V jeseni bodo v Železnikih po vsej verjetnosti organizirali triletno večerno ekonomsko srednjo šolo, prav tako pa bodo nadaljevali še z administrativnimi tečaji in se bodo povežali s kranjsko administrativno šolo. Še posebej bo Delavska univerza v Železnikih izvedla ciklus predavanj za vse nove člane delavskih svetov in upravnih organov. Za ostale prebivalce bodo v študijski sezoni na sporedu tudi občasna

Začasna zaposlitev mladine

V šolskih počitnicah tovarna Iskra v Kranju vsako leto zaposli mladince in mladinke tamkajšnjih delavcev, povečini učenke osemletik in vajenske šole. Skupine teh mladincev delajo po mesec dni. Letos se bo med počitnicami v Iskri zvrstilo na enomesečnem pomožnem delu v raznih oddelkih podjetja 182 mladincev in mladink. V posebnem uvajalnem seminarju se spoznajo z redom in disciplino v tovarni in na delovnem mestu ter s higiensko-tehničnimi predpisi pri delu.

Da bo sadje sveže

Pri železniški postaji v Kranju so pred kratkim odprli novo skladišče za 20 vagonov zelenjave, sadja in drugih kmetijskih

pridelkov. Skladišče je uredilo novo ustanovljeno podjetje Agrarija v Kranju, ki od tamkaj razpošilja vsako jutro 5 ali 6 pa

Med materialne pogoje za razvoj turizma spadajo vsekakor tudi benecinska črpalka. Na Gorenjskem se ne moremo pohvaliti, da jih imamo preveč, nasprotno, hiter porast števila domačih in tujih motoriziranih turistov kaže, da bo v vseh večjih krajih treba misliti na gradnjo novih črpalk. Te imamo zdaj le v Škofji Loki, v Kranju, na Bledu, na Jesenicah in provizorični še v Bohinjski Bistrici in v Kranjski gori; v Kranju na Zlatem polju bo nova benecinska črpalka kmalu dograjena, s planom pa je predvideno, da bodo nove gradili še v Radovljici, v Kranjski gori in v Bohinju. — Na sliki: gneča pred benecinsko črpalko na Jesenicah. Tu prodajo vsak dan povprečno 2000 litrov benecina, 3000 litrov nafte in 1000 litrov superbenecina ter za 20.000 do 25.000 dinarjev olja. Promet seveda v sobotah in nedeljah še precej naraste

LJUDJE IN DOGODKI ISKANJE POTI

Dva dogodka te dni terjata odgovor: zasedanje komisije OZN za razorožitev na vprašanje, kaj bo s splošno, nadzirano razorožitvijo, o kateri toliko govore na Zahodu in Vzhodu, in pa Kongo na vprašanje, kako se bo razvzvala kriza, ki je pred dnevi dobila posebno vznemirljiv poudarek, četudi je svetovna javnost pričakovala dokončen razplet.

Značilno je, da se razprav v komisiji za razorožitev v New Yorku udeležuje tudi sovjetski predstavnik, čeprav je sovjetska vlada predtem sporočila, da smatra vsakršno razpravo pred tem organom brezpredmetno, ker so jo zahtevali Američani — iz propagandnih razlogov. Ze na drugi strani je šest držav, med njimi tudi Jugoslavija, predložilo resolucijo, ki terjaja pospešeno obravnavo razorožitvenega problema. Poudarek naj bi bil na zasedanju Generalne skupščine, vendar naj bi mandat sedanje komisije OZN podaljšali, dokler ne bi zamisel postala tudi resnica.

Sovjetsko sodelovanje ocenjujejo kot dokaz, da sovjetska diplomacija ne želi zaostrovati mednarodnih odnosov, kot dokaz dobre volje, četudi v Moskvi tudi ob najnovejših ameriških predlogih — v omejevanju proizvodnje jedrskega materiala oziroma prvem in uvodnem uničenju določenih zalog, ne vidi v bistvu nič novega. Vsi delegati brez izjeme so v svojih

govorih izjavili, da je razorožitev nujna zahteva sedanjega časa in da pelje oboroževalna dirka svet samo na rob svetovnega spopada.

Seveda so različna mnenja o tem, kako naj atomske velesile dosežejo sporazum. Eni vidijo še vedno najboljšo možnost v paritetnem odboru, ki ima izključno blokovsko naravo (po načelu 50 proti 50), drugi pa vidijo edino učinkovito rešitev v razpravah pred Generalno skupščino, v kateri lahko posegajo vse dežele članice brez omejitve.

Dobre volje je torej dovolj in že to meče več jasne luči v prihodnost.

V kongoškem problemu se, kot vse kaže, še niso povsem izkristalizirali pojmi, kje se lahko prične vmešavanje mednarodnih čet v notranje kongoške zadeve in kje ne. Načelo nevmešavanja poudarja Ustanovna listina OZN. Iz resolucij, s katerimi je Varnostni svet pooblastil mednarodne enote oziroma glavnega tajnika OZN, da podpre zakonito vlado, pa ne izhaja povsem natančno, kako daleč naj segajo njihove akcije.

Sile OZN bi v duhu prve resolucije morale stati zakoniti kongoški vladi premiera Lumumba ob strani, se posvetovati z njim in mu pomagati pri ohranitvi miru in varnosti s svojo borbeno pripravljenostjo. Po najnovejši resoluciji pa je glavni tajnik tisti, ki neposredno izvaja vse akcije OZN in nadzira

delo. In prav ta je s tem, ker se je pričel pogajati s predstavnikom province Katange Combejem, izdajalcem ideje o enotni kongoški državi in osebo, ki je očitno pod vplivom belgijskih rudarskih družb in belgijskih oblasti, vzbudil mnogo vroče krvi pri centralni kongoški vladi in celo očitke, da mu zaradi tega ni več mogoče zaupati.

Novo, tretje zasedanje Varnostnega sveta naj torej razčisti, do katere meje ima Dag Hammarskjöld proste roke pri urejanju kongoške krize. Povsem jasno je, da je Kongo mednarodno priznana celota, medtem ko samoznane katanške vlade ne priznava nihče. Zato je očitno vsako podpiranje separatističnih teženj v Kongu že vmešavanje v notranje zadeve dežele.

Kako umetna in napihnjena je trditve o vsesplošni težnji katanškega ljudstva po neodvisnosti, nam najbolje pokaže dejstvo, da je prišlo v Elisabethvillu kljub močnim policijskim silam do zelo burnih demonstracij proti deželi.

Kako umetna in napihnjena je trditve o vsesplošni težnji katanškega ljudstva po neodvisnosti, nam najbolje pokaže dejstvo, da je prišlo v Elisabethvillu kljub močnim policijskim silam do zelo burnih demonstracij proti deželi.

Nikoli ne bomo pozabili

Razgovor s sinom padlega borca

Dvaintrideset mladih ljudi se je v nedeljo, 14. avgusta, vrnilo v zanimive ekskurzije po Jugoslaviji, na svoje domove. Okrajni odbor Zveze borcev iz Kranja je namreč za vse otroke padlih borcev, ki so letos zaključili s šolanjem, organiziral izlet po nekaterih naših znamenitih krajih, po krajih, znanih iz NOB. Zbrali so se mladinci in mladinke iz Kranja, Jesenic, Bohinja in drugih krajev Gorenjske. Z avtobusom, last kranskega Avtoprometa, so se najprej odpeljali proti Zagrebu — Novski do Jajca. Da bi kaj več zvedeli o poteku potovanja in o vtisih, ki so jih dobili na njem, smo prosili za kratek razgovor udeleženca tega izleta, letošnjega diplomanta Srednje tehniške tekstilne šole v Zagrebu, Hinka Podjavorška. —

Takole nam je še poln najlepših vtisov, pripovedoval, kje povsod so bili in kaj so videli.

»Zanimiva je bila že naša pot do Jajca. Tu pa smo se zadržali dalj časa in si ogledali partizanska skrivališča, stavbo, kjer so zasedali naši izvoljeni delegati AVNOJ, grad in Slap Pivko. Preko Starega Travnika smo se nato odpeljali v Novi Travnik. To je čudovito, povsem novo delavsko mesto. Zal, brez tovarn, tako da se morajo tamkajšnji prebivalci z avtobusi voziti na delo v industrijski center Stari Travnik. V Sarajevu smo si kot v vsakem mestu, kjer smo se ustavili, ogledali znamenitosti mesta, novo železniško postajo, eno najlepših v naši državi, iz žičnice na Trebeviču, ki je

slična naši žičnici na Krvavcu, pa smo si ogledali nočni Sarajevo.

»Kaj pa vam je iz vsega potovanja najbolj ostalo v spominu?« smo ga prekinili.

»Po asfaltirani cesti smo se skozi dolino Sutjeske odpeljali v samo Sutjesko. Le-ta je na mene kot tudi na vse druge naredila nepozaben vtis. Morda prav zaradi tako živega opisanja dogodkov na tedanje dni, ki so nam jih predložili nekdanji borci, ki so nas spremljali na našem potovanju. — Ves čas smo čutili, da hodimo po krajih, kjer so naši starši, bratje in sestre prelivali kri, da bi nam bilo danes lažje. V Tjentištu smo si ogledali tudi grobnico v ofenzivi na Sutjeski padlih junakov, je še dodal.

Zanimivostim ni bilo ne konca ne kraja. V Bileci so si ogledali zapor, kjer so bili med vojno zaprti naši politični delavci, med njimi tudi Moša Pijade. Njihova pot je vodila dalje proti Dubrovniku, na otok Lokrum, nato pa preko Splita, Zadra, Reke in Pule v Verudico, kjer so bili gostje kranjskega tabora Zveze borcev.

»In kako ste zaključili s potovanjem?«

»Preko Kopra smo se odpeljali na grad Sorčec nad Črnim Kalom, kjer so se poslovlili od nas: vodja naše ekskurzije, Peter Tulipan, predstavnik Okrajne zveze borcev, Andrej Brovč in direktor Avtoprometa. Jaz pa sem se zahvalil v imenu nas vseh, ki smo bili vsem hvaležni za tolikšno doživljanje.«

Pred nami je bil še Predjamski grad in ni bilo dolgo, ko smo se s petjem partizanskih pesmi bližali Kranju, kjer smo si pred razhodom tovariško stiskali roke.

M. F.

Nova pekarna

Jesenice — Kot v Kranju, tako je tudi na Jesenicah preskrba s kruhom zelo problematična. —

BAZEN ZA NAJMLAJŠE

Jesenice — Pred kratkim smo že pisali o novozgrajenem olimpijskem plavalnem bazenu, ki so ga odprli na Jesenicah. Vendar le-ta nima nizke vode, v kateri bi lahko našli zabavo naši najmlajši, ki so prav tako željni kopanja kot odrasli ali pa morda še bolj. Zato so pričeli z gradnjo otroškega bazenčka, ki bo okrogle oblike v premeru 12 metrov. Upajo, da bodo že letos končali z gradbenimi deli.

NA ODDIHU

Tržič — Tudi delavci iz tržiške Bombažne predilnice in tkalnice imajo svoj počitniški dom. — Mnogo članov tega kolektiva preživlja del svojega letnega dopusta v Poreču. BPT je bila prva tržiška tovarna, ki je za svoje delavce organizirala prijetno letovanje ob morju. Delavci so zadovoljni s plažo, hrano pa tudi za razvedrilo je poskrbljeno. Ob večerih se zbere mnogo radovednih gledalcev ob televizorju.

Prijetno letovanje

Brifof — Sindikalna podružnica pri tovarni olja »Oljarica« v Brifofu je poskrbela, da tudi člani tega kolektiva kar najprijetneje preživljajo dopust. V Močeniški Dragi imajo dve vikend hišici. V vsaki izmed njih lahko prebivata po dve družini. Dnevni penzion stane 600 dinarjev, od tega pa je kolektiv prispeval za vse svoje člane in njihove najozje sorodnike po 400 dinarjev.

Miško Kranjec med brigadirji

Kranj — V petek, 19. avgusta, je obiskal brigadirsko naselje »Franc Vodopivec« na Rupi znani slovenski književnik, Miško Kranjec. — Z brigadirji se je zadržal v razgovoru več kot dve uri. Razpravljali so o številnih vprašanjih iz sodobne književnosti.

STRELSKI TEDEN

Kranj — Kot vsa prejšnja leta bo tudi letos na Gorenjskem teden strelstva, ki ga bodo vse strelske družine praxnovale od 18. do 25. septembra. Ob tej priložnosti bo šlo strelske organizacije na Gorenjskem prirejale številna družinska in občinska tekmovanja, medtem ko bo Okrajni strelski odbor za začetek tedna organiziral šestdnevno gorenjskih mest z malokalibrimskim orožjem. Tekmovanje bo v Trziču, nastopile pa bodo ekipe iz Škofje Loke, Kranja, Trziča, Radovljice, Jesenic in Bohinja. Ob zaključku tedna bo po vsej verjetnosti v Ptujju srečanje medokrajnih ekip Kranja, Maribora in Murske Sote.

Sodišča

DENAR UKRADEL IZ PREDALA

M. R. je bil, 27. junija, letos v opoidanskih urah v neki gostilni v Selcah. Izkoristil je trenutek, ko je gostilničar odšel iz lokala in iz predala vzel 900 dinarjev. Takoj je zapustil lokal in šel v bližnji trgovino po cigarete. Pri tatvini ga je nekdo opazoval, kar je takoj omenil gostilničarju, ki je ugotovil tatvino in jo prijavil organom LM. Obdolženi je na glavni obravnavi dejanje priznal, izgovarjal pa se je na vinjenost. Sodišče ga je obsodilo na 3 mesece zapora ob upoštevanju okolnosti, da je bil že večkrat kaznovan.

NI PLAČAL PREZIVNINE

F. S. iz okolice Zirov je bil dožlan na podlagi sodbe Okrožnega sodišča v Ljubljani mesecno plačevati za svojo nezakonsko hčer po 3000 dinarjev. Vse do junija 1959. leta pa do junija 1960. leta tega zneska ni plačeval, zaradi česar se je moral tudi zagovarjati pred sodiščem. Kljub izgovarjanju, da tega zneska ni mogel iz različnih virovkov plačevati, ga je sodišče spoznalo za krivega in obsodilo na 2 meseca zapora. Pri tem je upoštevalo okolnost, da taki primeri niso redki in da gre tako dejanje v škodo nezakonskih otrok.

Z NOŽEM GA JE ZABODEL V GLAVO

H. A. je bil 1. februarja v čakalnici kina v Kranju. Tu je šlo do nekega prerivanja, kjer je H. A. zabodel nekoga z žepnim nožem v glavo. Prizadejal mu je rano na levem uhlju in na levi strani vratu. Obdolženi je dejanje priznal, navedel pa je, da je to napravil v silobranu, češ da ga je oškodovavec ogrožal. Sodišče tega zagovora ni sprejelo in ga je obsodilo na mesec dni zapora pogojno za dobo dveh let in na plačilo stroškov kranjskega postopka.

II. PASTIRSKI REJ V PLANICI

RATEČE-PLANICA, 21. avgusta — Turistično društvo Rateče-Planica je priredilo danes II. pastirski rej na lepem prostoru pod 120-metrsko skakalnico v Planici.

Prireditve se je pričela že zjutraj ob 6. uri z bučnice po vasi Rateče, medtem ko je ob 10. uri dopoldne iz vasi na prireditveni prostor odšla povorka nastopajočih v pisanih domačih narodnih nošah. Vseh nastopajočih v narodnih nošah je bilo 92 in so se pripeljali na 11 vozovih. Ob 11. uri se je pričel osrednji del prireditve, ki se ga je ogledalo blizu 2000 ljudi. Tu so Ratečanke in Ratečani v narodnih nošah prikazali jesenski prihod živine s planin, oblače in navade v zvezi z molžo, s proizvodnjo sira v sirarni v Tamarju, obdelavo in prejo volne, številne stare narodne plesje itd.

Približno do 26. avgusta bo pretežno lepo in toplo poletno vreme, le včasih možne manjše krajevne padavine. Okrog 27. avgusta padavine z ohladitvijo.

MIRA KLINAR

6

ŽARA S PEPELOM

Angela pa ju ne vidi. Ne zaveda se niti sebe. Bliskovite podobne, čeprav nejasne in nepovezane, so življenje, ki ga živi, so resničnost, ki jo občuti, da si je ta resničnost samo podzavesten spomin, ki ga je vzdramila v njej agonija...

— Slavko ujet? — vprašuje ponovno. Ne more verjeti, da je res.

— Ujet, — zatrjuje mama. Njen glas je tih, hoče biti tolažba, Angela se zdi kakor bič, ki ji seka dušo s skeletnimi udarci.

— Ne verjamem, ne verjamem... — se trga iz nje.

— Na Breznici so ga prijeli, — pripoveduje mama žalostno, Angela se zdi, da govori samo zato, da bi jo mučila.

Ostro je pogledala materi v oči.

— Kdo ga je prijel? Kdo? — se upira resnici.

— Druschke...

— Druschke? — ponovi Angela s skoro histeričnim glasom. Mati priklama.

— Kdo ti je pravil? Kdo? — Angela še vedno ne more verjeti. Morda je kdo iz zlobe mamo nalaгал, Angela, ki je prej sovražila mamin glas, ki se ji je zdel brezobziren, je zdaj čutila jezo in celo sovraštvo do tistega, ki si je upal mami tako neusmiljeno lagati.

— Kdo ti je pravil, kdo? Rada bi ga poznala, — bruhla jezo na neznanca.

— Kmet, ki je pripeljal Slavkovo kolo, — pripoveduje mati z glasom, ki bi rad tolažil, a mu ne uspe.

— Slavkovo kolo? — se je začudila... — Slavko ima kolo vendar doma! — Odvrta Angela misel, da bi Slavka možil ujeti.

— Moral ga je vzeti, ko tebe ni bilo doma, — meni mama.

— To je mogoče, — se prelomi v Angeli. Spomni se Slavkovega pisma; spomni ji je, da bo šel v Domžale. In na tej poti bi ga res mogli ujeti.

— Kolo je Slavkovo, — pripoveduje mati... — Kmet, ki ga je pripeljal, je Slavka poznal...

— In kako je kmet prišel do Slavkovega kolesa? — zanima Angelo, zraven pa se ji še vedno upira, da je resnica, kar ji mama pripoveduje.

— Druschke mu ga je izročil, — pravi mati.

— Kako Druschke?

— Kmet je bil poleg, ko je aretiral Slavka...

— Kje je ta kmet? — hoče vedeti Angela.

— Hočem ga videti, hočem govoriti z njim...

— Ne bodi nespametna, — jo svari mati.

Mati ima prav. Če ji je še tako težko, jo Angela razume. Ostali mora skriti, dokler ne bo popolnoma gotova, da je Nemci ne iščejo.

— In kaj je pripovedoval kmet? — se v Angeli žalost meša z radovednostjo.

— Pred gostilno na Breznici je sedel, — pripoveduje mati o kmetu... — Potem pa je mimo pripeljal iz radovljiske smeri gestapovski avtomobil proti Jesenicam. Kmalu nato se je vrnil in se ustavljal pred gostilno. Iz njega je izstopil Druschke...

— In kje je bil Slavko?

— Pripeljal se je s kolesom kmalu za avtomobilom. Druschke mu je z naperjenim revolverjem zastavil pot...

Potem ga je moral Druschke srečati in se je zaradi njega vrnil na Breznico, da bi ga počakal, razmišlja Angela in kakor da bi bila poleg, vidi, kako se je Druschke pripeljal in nekje na poti zagledal Slavka; poznal ga je, saj se je večkrat bril v Slavkovem salonu. Druschke je peljal mimo, nato je ustavljal avtomobil, ga obrnil, zdrvel nazaj, prehitel Slavka in ga pri gostilni na Brezovici počakal. Potem se je zgodilo.

— Ustavil ga je, — pripoveduje mati... — Poklical je kmeta in mu podaril Slavkovo kolo. Slavka pa je strpal v avtomobil in ga odpeljal... Kmet seveda Slavkovega kolesa ni hotel. Saj je bil ta nemški dar prav toliko, kakor da bi kolo ukradel. Kmet je Slavka poznal in pripeljal je kolo na vaju dom, pa nikogar ni bilo doma. In ker je poznal tudi tebe in vedel, da si naša, ta je pripeljal k nam...

— In kje je zdaj Slavko? — boli Angelo.

— Zapri na Jesenicah.

— Na Jesenicah?

— Da, na policiji.

— Na gestapu?

— Ne, v policijskih zaporih pri Kovaču...

Angela zahtji.

— Ni sam zaprt, — jo tolaži mama... Zvedela sem, da se je Druschke ustavljal pri vratarju javorniške tovarne. Poklical je blivšega policista Derna in mu ukazal, naj pazi na Slavka ter mu pokaže pot do Giorgionijevega stanovanja.

— So Edija našli? — ji med ihtenjem seže v besedo Angela; oba, Albin in njegova žena, sta bila komunisti...

— Ne, — pravi mati — Zbežal je...

Molk zalije sobo. Mati odide. Tišino trga le Angelino ihtenje. Hudo ji je. Vendar ne misli na najhujše. Slavko je res zaprt. Ni prijetno biti v zaporih. Sama jih je že okusila. Res da samo jugoslovanke. Toda zapori so zapori! Nemški se od jugoslovanskih skoro ne razlikujejo...

Tako razmišlja Angela. Ne slutí groze nemških zaporov in laborišč, čeprav je že slišala o njih. Toda ljudje radi pretiravamo...

Polagoma se umiri. Neha ihteti. Toda v sobi ne more več vzdržati. Hoče domov. Na Jesenice. Hoče videti Slavka. Morda jo bodo pustili govoriti z njim?

Stopi pred zrcalo. Njene oči so objokane. Izmiče jih z mrzlo vodo. S pudrom zabiše sledove solza. Popravi si pričesko. Nato stopi v kuhinjo, pripravljena da odide.

Mati jo svari. Zadržuje jo. Ne zadrži je...

Angela gre. Hodi naglo. Ne čuti korakov. Zdi se ji, da ji Jesenice s svojimi ugaslimi dimniki prihajajo nasproti... Tišina je nad dolino. Nenavadna tišina za Jesenice. Tovarna molči. Plavžev in martinovk še niso prižgali. Strajev še niso poglali. Ni sivega dima, ne večnega prahu, srebrno se lesketajočega v soncu. Delavstvo je zaposleno na cesti, ki jo asfaltirajo, in zaposleno je pri obnavljanju karavanškega predora, ki ga je delno porušila jugoslovanska vojska na svojem neslavnem umiku.

Nasproti upravnega postopja tovarne je policija. Ze pred vojnjo so preuredili bivšo Kovačovo gostilno v policijsko postajo. Kmalu po velikem jeseniškem štrajku. V nekdanji gostilniški kleti so zapori. Temačni so. Temačni tudi ob najbolj sončnem dnevu. Angela jih pozna: že pred leti jih je spoznala kot začetek svoje osemmesečne poti skozi ljubljanske in beograjske ječe. In v teh zaporih je zdaj njen mož, ki so ga davi ujeli.

Angela ihti. Ze od tovarniškega vratarja sem vidi pred policijskim postopjem nemške stražarje. In vidi...

— Saj ni mogoče! — ne verjame otem.

Aretiranci niso v zaporih! Pred policijsko stavbo stojijo v vrstah! Niso zvezani! Na cesti so ljudje. Preko stražarjev govore z zaporniki. Stražarji se za pogovore ne zmenijo. Ne odganjajo ljudi...

Angela pospeši korak. Ob nizkem, pristrizenem drevesu zagleda Slavka.

— Slavko! — zakliče že od daleč.

Slavko se ozre. Iše jo, dokler je ne zagleda. Potem ji žalostno pomaha z roko. Angela skoro teče k njemu. Tedaj pa tuleče in naglo privozi policijski avtomobil. Zvok sirene gre ljudem do mozga. Mnogiha na cesti se razmakne. Zavore zavilijo. Avtomobil obstane. Iz njega stopi gestapovec. Rejen, kakor je, skoro smečen v gestapovski uniformi. Kakor karikatura je s svojimi obilnimi trebuhom in kratkimi nogami, obutimi v skrbno očiščene in svetlikajoče se škornje. Ljudje ga že poznajo.

— Zwick... — zašumi šepet med množico.

— Was für eine Schweinerer ist das?! — oplazi stražarje, množico in zapornike gestapovčev glas.

Predvojlina kampanija v ZDA ima večasih kaj nenavadne oblike, kar nam prikazuje tudi slika: predstavlja nam gospo Carol Sager, ki je na neobičajen način izkazala svojo pripadnost pri volitvah dosedanega podpredsednika Nixona

Nezaželen „turist“

Agencija TASS sporoča, da je bil izgnan ameriški turist Robert Christner, ki je julija letos prišel v SZ. Gostoljubnost so mu odpovedali, ker je zbiral podatke o sovjetskih industrijskih in vojnih objektih.

RESNICA NI BILA RESNICA

Naši bralci se verjetno še spominjajo dogodkov, ki so se razvili v pravo afero, ko so mlado Korosko Slovenko Katarino Korpič zadržali v samostanu. Vsi protesti in vse prošnje staršev, da naj jim vrnejo hčerko, so bili brezuspešni.

Marija Wolf, ki je ob tej priliki izdala letak »Warheit«, v katerem je napadla zastopnike staršev Korpič: dr. Millerja, dr. Zvithra in dr. Breymana je bila pred celovškim sodiščem obsojena na večjo denarno kazen zaradi razžaljenja časti. Kljub temu, da je njen letak nosil ime »Resnica«, svojih obtožb ni mogla utemeljiti.

Kakšna lepa mesečina — škoda je le, da sva poročena

Mravlja teče z brzino najhitrejšega potniškega letala

Na zadnji olimpiadi v Melbourneu je dosegel zmagovalce v teku na 100 m čas 10,5 sek. Preračunano na daljši čas pomeni to 35 kilometrov na uro. Kako počasno je to, vidimo, če primerjamo to brzo s tisto, ki jo dosežejo posamezne živali. Tako potrebuje gazela za isto progo 3,7 sek. — torej z brzino 96 km na uro. Dirkalni konj in noj potrebuje za 100 m 4 sekunde, hrt 4,3, zajec pa 5 sekund. Dodati pa je treba, da vzdržijo živali to brzino dalje od človeka. V primeru nevarnosti živali to brzino celo povečajo. Tako je neki avtomobil drvel za gazelo po afriški stepi pol ure z brzino 100 km na uro, dokler je končno ni dohitel. V Južni Afriki so priredili dirko med udomačnim gepardom in tigrom. Zmagal je gepard. Tropski lovci smatrajo, da je gepard najhitrejša žival na svetu, kadar preganja svojo žrtev — antilopo.

Olimpijski rekord Rusa Kuca na 10.000 m znaša 28 minut in 45,8 sek. Ta rekord doseže dirkalni konj v trikrat hitrejšem času. Maratonski tek za domačo žival sploh ni problem. V svoji izdržljivosti pa konj daleč zaostaja za kamelo. Mnogo hitrejši od sesalcev so insekti. Neki angleški znanstvenik je opazoval neko mravljo, ki je v svoji čeljusti držala mrtvega pajka, kakvo v eni sekundi premeta 48-krat daljšo pot, kot znaša dolžina njenega telesa. Preračunano na človeka je to brzina 645 km na uro. To dalje pomeni, da teče mravlja z brzino najhitrejšega potniškega letala.

V vodi je človek še počasnejši od živali. Na olimpiadi je zlata medalja pripadala rekordu na 100 m v crawl plavanju v 55,4 sekunde, torej z brzino okrog 6 kilometrov na uro. To je skoraj šestkrat počasneje od brzine, s katero se v vodi giblje pingvin, ki preplava 100 m v 10 sekundah in tako doseže brzino 36 km na uro. Podobno je tudi pri skakanju. Zadnji olimpijski rekord v skoku s palico je 4,56 metra. Jaguar pa preskačuje brez pomožnih sredstev in brez zaleta z lahkoto zapreke, visoke 5 metrov. V Melbourneu je zanašal rekord v skoku v višino 2,12 metra. Klokan skače z lahkoto brez zaleta dober meter več. V primerjavi z insektom človeka daleč zaostaja v skoku v višino. — Bolha lahko skoči dvakrat več, kot znaša dolžina njenega telesa. Preračunano na človeka, visokega 1,70 metra, znaša to 340 m. Torej bi moral človek preskočiti Eifelov stolp.

Porazne so za človeka tudi primerjave v dviganju uteži. — Rekord Američana Andersona v Melbourneu je znašal 500 kg v tromeču, torej v potisku, potegu in porivu. Če to podelimo s tri, dobimo težo 176 kg, kar pod normalnimi pogoji pomeni dvojno težo atleta. Bogomiljka, da navedemo samo en primer iz sveta insektov, lahko dvigne 10-kratno težo svojega telesa. Neki drugi insekt lahko dvigne z zemlje kamen, ki je 850-krat težji od njega. Da bi, preračunano na človeka, težko-atleta, odgovarjalo težo okrog 80.000 kg.

Vse to kaže, da človek po moči svojih lastnih mišic in brez pomožnih sredstev ne dosega živali.

Rešil je troje življenj

Zgodilo se je na Brajdici pri Reki. Mamica je prišla s sinčkom, starim devet in enajst let, na dopust. Fantka sta videla morje prvič in sta brez strahu skočila v vodo. Seveda sta se pričela potapljati. V materinskem stahu je skočila za njima tudi mama. Trije ljudje so se utapljali. Ker je bilo nebo oblačno, v bližini ni bilo kopalcev. — Nesrečo so opazili delavci, ki so v bližini nakladali kamion podjetja »Vopliava« iz Reke. Sofer, Bogdan Bogdanov, je brez pomislehanja skočil v vodo in vse tri rešil. Se danes ne ve, kdo so bili, ker so vsi trije takoj, ko so si malo opomogli, odšli.

MLADA RAST

Zgodba o robotih in avtomatih

Znanost in tehnika nezažirno napredujejo in v vrsti novih izumov se vse bolj in bolj pojavljajo tudi avtomati in roboti.

Na neki mednarodni razstavi znanstvenih instrumentov v Londonu so razstavili robota z nazivom »Človek, ki sprejme in izvrši vse naloge«. Ukazali so mu, naj vdane nit v šivanko in storil je to. Za tem je neki znanstvenik sedel v naslanjač, robot se mu je približal, mu zavezal okrog vratu brisačo, ga namilil in nato lepo obril. Potem je robot mlademu dekletu namazal obrvi s črnim svinčnikom in ustnice z rdečilom. Ko je vstala, ji je pridržal plašč in ji ga pomagal obleči.

Seveda je takih robotov še malo, pač pa so danes moderni avioni že polni avtomatskih in robotskih naprav, ker so prilaganja človeka v raznih situacijah veliko počasnejša in ne morejo vedno pravočasno odgovarjati na razne pogoje.

Najrazličnejši elektronski možgani opravljajo danes mnoga opravila v nerazumljivo kratkem času. Elektronski možgani v nekaj urah prevedejo z enega na drug jezik celo knjigo, ali v nekaj trenutkih zračnaio najbolj zapletene matematične naloge.

Sodobna znanost in tehnika sta ogromno dosegli, vendar je napočno mišljenje, da so roboti in avtomati izumi našega časa. Nekakšne naprave, ki so izvrševale mehanična opravila, so izdelovali že stari narodi v Egiptu. Mezopotamiji, Kitajski, Grčiji. Prav tako so vrsto avtomatičnih robotov poznali in uporabljali že stari Grki in Rimljani. Človek se je vedno trudil, da bi izdelal naprave, ki bi ga zamenjali pri raznih opravilih in v tem je tudi uspel. Robot ali mehanični človek je vrsta avtomata, ki oponaša človekove gibe. Po zunanjem izgledu je robot precej podoben človeku, saj konstruktorji gradijo glavo, trup, ude... Roboti uspešno lahko opravljajo gibe, ki se stalno ponavljajo. Take naprave so že zdavnaj služile kot avtomatski vratarji, prometniki itd., toda šele v današnjem času je njihova uporaba dosegla tak obseg, da namesto človeka celo mislijo

ANEKDOTA

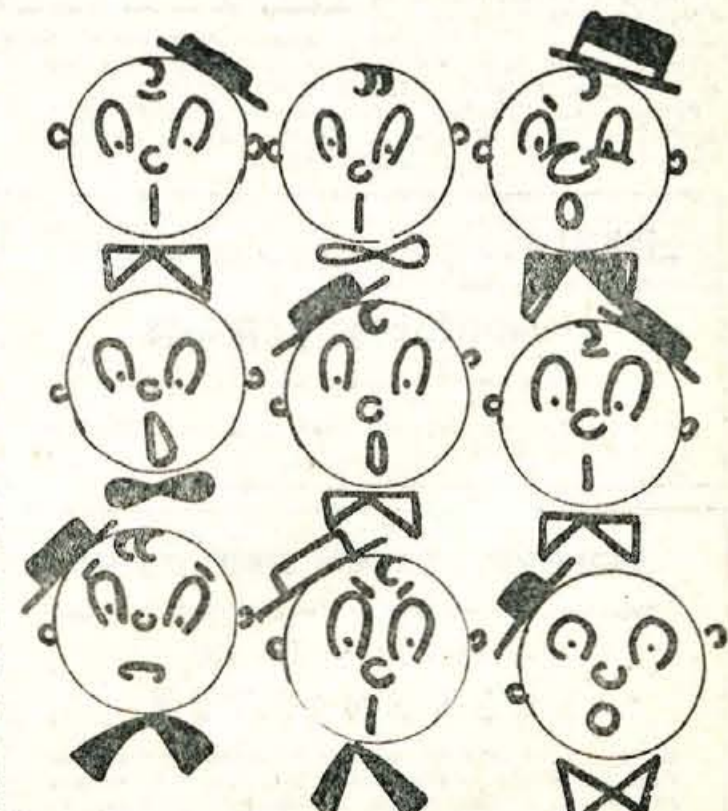
Odlično, sedi

Profesor botanike in prvi predsednik Srbske akademije znanosti Josif Pančić je svoje učence gostil vodil na ekskurzije, da bi si v naravi izpopolnili znanje. Nekeč je z njimi čofotal po močvirju v bližini Save. Seveda so se prej vsi sezuli in stekli nogavice. »Povej mi katera rastlina je to?» je Pančić vprašal nekega učenca.

Fant je hitro povedal srbsko in latinsko ime.

Profesor, ki je stal do kolen v vodi skupaj z dijakom, je zadovoljno rekel: »Odlično. Lahko se deš.«

Med pajace sta se vtihotapila tudi dva popolnoma enaka dvojčka. Kdo ju bo prvi našel?

XIII. letne športne igre grafičarjev v Kranju

Praznik grafičarjev

Se nekaj dni nas loči do praznika XIII. letnih športnih iger — praznika grafičarjev Slovenije. V četrtek, 25. avgusta, bodo prišli v Kranj grafičarji iz vse Slovenije, da se bodo srečali na športnih igriščih, in sicer v atletiki, nogometu, odbojki, namiznem tenisu, plavanju, kegljanju, streljanju in šahu.

ležba na teh igrah, saj je na prejšnjih igrah tekmovalo le po 300 tekmovalcev.

Prireditve ni odbor je ob tej priložnosti izdal tudi okusno izdelano brošuro, ki obsega 70

strani. — Pokroviteljstvo nad XIII. letnimi športnimi igrami grafičarjev v Kranju pa je prevzel predsednik OLO Kranj — variš Vinko Hafner. —

Zvezna atletska liga — B program

Boljši rezultati

Ljubljana, 21. avgusta — Na stadionu Ljubljane je bil včeraj popoldne atletske dvoboje v okviru B programa državnega prvenstva med ženskima vrstama Triglav in Ljubljane II. Kranjčanke so tudi to pot nastopile precej oslabiljene, kljub temu pa so dosegle boljše rezultate kot pred tremi tedni v Celju. Pobralo so večino prvih mest in tudi ekipno precej prehitelo Ljubljankanke.

JANEZ KOČMUR IN VLADO BRINOVEC ODPOTOVALA V RIM

Trbovlje, 21. avgusta — Jutri zjutraj bodo od tu odpotovali člani olimpijske plavalne reprezentance v Rim na olimpijske igre. V reprezentanci sta tudi člana kranjskega Triglava Janez Kočmur in Vlado Brinovec. Vsi so bili v Trbovljah na olimpijskih pripravah.

Rezultati atletinj Triglav — 100 m: 1. Pravst 13,6; 3. Jamnik 14,2; 800 m: 1. Jevšnik 2:39,9; 2. Anka Ankele 3:10,0; višina: 2. Štok 136 cm; 4. Rakovec 125 cm; daljina: 1. Pravst 449 cm; 2. Belehr 436 cm; krogi: 3. Vrhunc 8,80 m; 4. Majda Ankele 8,60 m; 4 X 100 m: 1. Triglav 56,8.

TODOROVIC ZMAGOVALEC

Kranj, 21. avgusta — Po končanem turnirju mestnih reprezentanc je bil odigran še brzoturnir za posameznike, na katerem je sodelovalo v dveh skupinah 55 šahistov.

V skupini mojstrov, mojstrskih kandidatov in I. kategorikov je zmagal I. kategorik Todorovič iz Kraljeva z 9 točkami. Sledijo Ostojič in Stručič 8, Tomšič 7,5, Kočvar 6,5 in Bavdek, Ugričević, Mekota po 6 točk.

V drugi skupini sta zmagala Avalica in Milinkovič s 6,5 točkami.

Prilagoditi program taborniške organizacije tudi starejši mladini

Lesce, 21. avgusta — Tu so danes zaključili V. zlet Zveze tabornikov Slovenije, s katerim so proslavili desetletnico defovanja taborniške organizacije pri nas. Dopoldne je bil zbor udeležencev letošnjega zleta, na katerem je najprej govoril starešina Zleta Franjo Klojčnik. Podčrtal je pomen Zleta za nadaljnji razvoj taborništva pri nas in uspehe, ki so jih taborniki dosegli v plemenitem medsebojnem tekmovanju. Hkrati je izrazil željo zleta, da bi prostor v Lescah postal stalen kraj za zlet ne le slovenskih tabornikov, ampak tabornikov iz vse države in da naj bi se ga bolje posluževale tudi mladinske organizacije. Področje

je Sobčevega bajerja, ki leži v osrčju Gorenjske je res najprimernejši kraj za taborenje. V dneh jubilejnega zleta je bilo tudi vrsto drugih prireditvev, na katerih so se udeleženci seznanili z zgodovino NOB na Gorenjskem, z raznimi kulturnimi zanimivostmi in drugim. Tu je bilo tudi zborovanje starejših tabornikov iz vse Jugoslavije, katerega glavni zaključek je ta, da naj bi prilagodili in približali delo taborniške organizacije tudi starejši mladini.

V taborniškem mnogoboju so zmagali Koprčani s 336,41 točkami in tako postali republiški prvaki za letos.

I. turnir šahovskih mestnih reprezentanc Jugoslavije

Liubljana najboljša

Kranj, 21. avgusta — Včeraj dopoldne je bil v Delavskem domu v Kranju zaključen I. turnir mestnih reprezentanc Jugoslavije.

Varteks zmogovalec v Tržiču

V zvezi s proslavo 75-letnice obstoja Bombažne predilnice in tkalnice v Tržiču je bil pretekli teden odigran nogometni turnir v organizaciji EPT. Turnirja so se udeležila moštva štirih tekstilnih tovarn, in sicer iz Maribora, Duge Rese, Varaždin in Tržiča. Turnir je potekal popolnoma v redu, razen izpada na tekmi MTT-Duga Resa, ki se je končala tri minute pred koncem zaradi incidenta z igralcem Blaznikom (MTT). Zmagovalec tega turnirja je moštvo Varteksa iz Varaždina, ki je osvojilo pokal organizatorja in denarno nagrado v znesku 100.000 dinarjev. Rezultati predtekmovalj so bili naslednji: Varteks-Duga Resa 1:0, Tržič-MTT 2:1. V finalnem srečanju za prvo mesto je Varteks premagal Tržičane z 2:1, medtem ko je v borbi za tretje in četrto mesto Duga Resa premagala MTT z 1:0.

vije v šahu. Turnir je organiziralo Šahovsko društvo Kranj pod pokroviteljstvom OBLO Kranj. Na turnirju je sodelovalo 11 mestnih reprezentanc Jugoslavije s 60 šahisti iz vseh republik. Zmagovalec prvega turnirja mest je moštvo Ljubljane, ki je osvojilo pokal mesta Kranja, Kraljevo pokal Šahovske zveze Slovenije in ekipa Sibenika pokal Šahovskega društva Kranj.

Rezultati: finale — I. skupina — od 1. do 3. mesta — Sibenik proti Ljubljani 1,5 : 3,5, Ljubljana proti Kraljevu 3 : 2, Kraljevo: Sibenik 3 : 2; II. skupina od 4. do 7. mesta — Varaždin: Titov Veles 2,5 : 2,5, Titov Veles: Mostar 1 : 4, Mostar: Vrbaš 3 : 2, Varaždin: Vrbaš 3,5 : 1,5, Varaždin: Mostar 3,5 : 1,5, Titov Veles: Vrbaš 2 : 3; III. skupina od 8. do 11. mesta — Radovljica: Litija 3 : 2, Litija proti Kranju 2 : 3, Kranj II: Radovljica 4 : 1, Radovljica: Kranj 4,5 : 0,5, Litija: Kranj II 2,5 : 2,5 in Kranj I: Kranj II 3 : 2.

Končni vrstni red: I. skupina — Ljubljana 6,5, Kraljevo 5, Sibenik 3,5 točke; II. skupina — Varaždin 9,5; Titov Veles 8,5; Vrbaš 6,5; Mostar 5,5 točke; III. skupina: Kranj I 10,5; Kranj II 8,5; Litija 6,5; Radovljica 4,5 točke.

MDJ. M. Djenadič

Republiška košarkarska liga

Slabše kot spomladi

Moste: Triglav 54 : 57 (21 : 32)

Ljubljana, 21. avgusta — Sinoči je bila na igrišču Slovana v Mostah prva tekma jesenskega dela republiškega košarkarskega prvenstva med domačo vrsto Partizana iz Most in Triglavom iz Kranja. Zmagal je Triglav z rezultatom 75 : 54 (32 : 21). Triglav: D. Petrič 17, B. Belehr 14, Rus II 7, Rus I 6, Klavora 23, Dolenc, Stružnik 8, M. Petrič; Moste: Plešnar 2, Jernejčič 12, Turk I 2, Turk II 14, Kmetič 4, Lesjak 13, Fedran 5, Kandašar 2, Kitek.

Dober začetek spomladi in zelo slabo nadaljevanje jeseni je bilo zadnja leta značilno za kranjske košarkarje. Po odličnem startu v letošnjem prvenstvu in 1. mestu v spomladanskem delu pa je bilo upati, da se bo ta tradicija le prekinila. Ze prva tekma z zadnjim na lestvici, z Mostami, naj bi pokazala, koliko so Kranjčani pridobili na 10-dnevnih pripravah v Velenju.

Prva zmaga v jesenskem delu je sicer po rezultatu še kar prečičljiva, razlika pa je za 4 koše višja kot v Kranju. Kljub temu

pa so Triglavani sinoči slabo začeli, saj niso niti ponovili svoje igre iz spomladanskega dela prvenstva.

Začetek je bil precej medel pa tudi v nadaljevanju se nikakor ni odprlo. Edina svetla točka je bilo dobro izvajanje osebnih metov, saj je procent zadetkov skoro 60, medtem ko domači niso dosegli niti 30%. Kranjčani so sicer poskušali igrati sistematično, vendar jim zaradi zelo ostre obrambe domačih to ni najbolje uspevalo. Le proti koncu, ko je moralo kar 5 Ljubljancov iz igre zaradi 5 osebni napak, so se gostje malo razživel in nekaj hitrih protinapadov zaključili z uspešnimi streli na koš. L. S.

Zvezna atletska liga — B program

V štafeti Jeseničani, v ostalih disciplinah pa Kranjčani

Jesenice, 21. avgusta — Na igrišču SD Jesenice je bilo danes 3. kolo državnega atletskega prvenstva v »B« programju, ki so se ga mimo domačih atletov udeležili še Triglav iz Kranja, Rudar iz Trbovelj ter Kamna gorica in Naklo.

Glavno besedo so imeli Kranjčani, ki so pobrali vsa prva mesta v solo disciplinah, lahko pa bi zmagali tudi v štafeti, če ne bi imeli tako slabih predaj. Tudi ekipno so bili Triglavani daleč pred vsemi in zbrali so kar 450 točk več kot v 2. kolu v Trbovljah. Pri tem so imeli največ zasluga tekači, ki so dosegli vrsto zelo dobrih rezultatov. Jesenice in Rudar sta imela sicer nekaj dobrih posameznikov, vendar premalo izenačeno ekipo.

REZULTATI:
100 m: Juvan (T) 11,6, Mošič (J) 11,6, Mlakar (J) 11,7, 400 m: Zupan (T) 53,1, Bratuša (T) 54,5,

Zenski rokomet med tednom MLADOST SLOVAN 4 : 10

Med tednom je bila v okviru priprav na bližnje tekmovalje v republiški rokometni ligi, na Golniku odigrana prijateljska rokometna tekma med ženskima vrstama kranjske Mladosti in ljubljanskega Slovana. S precej boljše igro je letošnji republiški prvak visoko premagal Mladost z 10 : 4.

Še več takih turnirjev

SE VEČ TAKIH TURNIRJEV

Na letošnjem I. šahovskem turnirju mestnih reprezentanc Jugoslavije sodeluje kot zvezni sodnik tudi tovariš Milan Rogič iz Varaždina. O pomenu turnirja nam je med drugim povedal tudi tovariš: »Zamisli in ideja Šahovskega društva Kranj, da se organizira I. šahovski turnir mestnih reprezentanc Jugoslavije je zelo dobra in pozitivna, ker bo s takimi šahovskimi prireditvami Šahovska zveza Jugoslavije doprinešala velik delež pri zblizevanju naših narodov in krepitev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Škoda je le, da se jih je od 90 mestnih reprezentanc odzvalo samo 11. Organizacija turnirja je zelo dobra in udeležene ekipe so s tekmovaljem popolnoma zadovoljne, kar je vsekakor pohvalno za samega organizatorja SD Kranj in Okrajno šahovsko zvezo Kranj.

Turnir je tudi glede kvantitete popolnoma zadovoljiv, saj na njem sodeluje mednarodni mojster ing. Milan Vidmar ml., dalje mojster Gernek, 7 mojstrskih kandidatov, 16 prvokategorikov, 14 drugokategorikov, 12 tretjekategorikov, ostali pa so četrtekategorikli in brezkategorikli. Borbe so sorazmerno ostre, ker se vsaka ekipa bori za kar najboljši uspeh na turnirju.

Ves turnir je potekal brez motenj, kar dokazuje, da je te tekmovalje pripomogle tudi vzgojnemu cilju šahovske organizacije. Neutrudnim voditeljem Šahovskega društva Kranj, kot tudi sekretarju Šahovske zveze Slovenije Ernestu Kapusu pa je treba dati popolno priznanje za uspešno in zelo dobro organizacijo prvega turnirja te vrste v Jugoslaviji.

Na koncu pa je tovariš Rogič še dejal, da bi Šahovska zveza Jugoslavije vsekakor morala obdržati organizacijo takih turnirjev, za katere so prvi dali predlog slovenski šahisti. K. L.

Obveščevalec

mali oglasi

PRODAM
Prodam vzdiljiv desni štedilnik. Siferer Franc, Zabnica 55 3164
Prodam motorno kolo NSU Prma 175 ccm v odličnem stanju. Srečko Logar, Drulovka 38, Kranj 3169
Enodružinsko hišo ali družinsko stanovanje v Kranju najraje Primskovo. Ponudbe z opisom poslati na oglasni oddelček pod »vseljivo plačam takoj«. 3187
Dvosobno komfortno stanovanje v Ljubljani menjam za enako v Kranju. Ponudbe z opisom poslati na oglasni oddelček pod »september 1960«. 3188
Prodam odličen moped NSU. Oglej zjutraj do 13. ure. Stubej Erna, blok III., Planina, Kranj 3199
Prodam emajliran štedilnik. Hrašti Miha, Drulovka 46, Kranj 3200
Prodam Fiat 600 italijanske znamke. Varičič Branko, Rešova 12, Kranj 3201
Prodam odlično Vespo ali zamenjam za gradbeni material, cena 120.000 dinarjev. Rožičnik, Nartnikova ulica 4, Labore, Kranj 3202
Prodam moško kolo Puch Kalifornija s prestavami in otroški voziček globok — športni. Poizve se v trgovini Merkur Kranj 3203
Prodam levi vzdiljivi štedilnik s češkimi ploščami, Kokrški breg št. 3, Kranj 3204
Prodam kravo, dobro mlekarico. Sp. Brniki 20, Cerklje 3205
Prodam večjo količino pišk (jarchke). Krt Drago, Kurirska c. Kranj 3206

KUPIM
Kupim malo rabljeni moped po možnosti na tri brzine. Našlov v oglasnem oddelku 3209
Sprejem vajeenca, Kruše Cilil, St. Vid 106, kleparstvo, vodovodne instalacije, hrana in stanovanje preskrbljeno. 3210
Gospodinjstvo pomočnico sprejem takoj. Kruše Alojz, St. Vid 13 3211

IZGUBLJENO
Izgubila se je jopica dne 18. avgusta 1960 zvečer od kolodvora do Škofje Loke. Poštenega najditelja naprošam, naj jo proti nagradi vrne v restavracijo Turist, Škofja Loka. 3212
Izgubila se je ženska jopica od Kranja do Kokrice. Oddati proti nagradi na naslov v oglasnem oddelku 3213

RAZNO
Učenko za non-stop trgovino sprejme trgovsko podjetje Elita, Kranj, Titov trg 20 3214
Urbanček Milki iz Velesovega pri Kranju in njenemu soprogu Grabec Janezu iz Kranja želi na novi življenjski poti vse najlepše prijatelj Marjan. 3215

kino
Jesenice »RADIO«: 23. in 24. avgusta slovenski film TRI CERTINE SONCA
Jesenice »PLAVŽ«: 22. in 23. avgusta amer. barvni film ANASTAZIJA
Bled: 22. avgusta ameriški barvni film NOČNI PREHOD, 23. in 24. avgusta angl. film POT V VISOKO DRUŠTVO, predstave ob 18. in 20. uri
Radovljica: 23. in 24. avgusta franc.-angl. film KOCKAR, 23. avgusta predstava ob 20. uri in 24. avgusta ob 18. in 20. uri
Tržič: 23. in 24. avgusta ameriški barvni film NOČNI PREHOD
Kranj »STORŽIČ«: 22., 23. in 24. avgusta ameriški barvni film ULICA FREDERICK št. 10, — predstave ob 16., 18. in 20. uri, 22. in 23. avgusta matineja istege filma, 24. avgusta ameriški barvni film ZLATO V DŽUNGLI, matineja ob 10. uri
Letni kino »PARTIZAN«: 22. in 23. avgusta ameriški barvni film DAYVI CROCKETT IN GUSARJI, 24. avgusta ameriški barvni film ZLATO V DŽUNGLI — predstave ob 20. uri
Stražišče »SVOBODA«: 23. avgusta ameriški barvni film ZLATO V DŽUNGLI, predstavi ob 18. in 20. uri
Cerklje »KRAVEČ«: 24. avgusta ameriški barvni film DAYVI CROCKETT IN GUSARJI — predstava ob 20. uri
Naklo: 24. avgusta premiera ameriškega filma OSAMLJENI CLOVEK, predstava ob 20. uri
Škofja Loka: 23. in 24. avgusta francoski film GERVAISE — predstave ob 18. in 20.30 uri
Poljane »SORA«: 24. avgusta ameriški western film ZLOMLJENA PUŠČICA
Zeleznički »OBZORJE«: 23. in 24. avgusta sovjetsko-jugoslovanski barvni film ALEKSA DUNDIC
Kamnik: 22. avgusta ameriški barvni film WICHITA, predstava ob 20. uri, 23. in 24. avgusta argentinski film DVOJE BREZ SONCA, predstavi ob 20. uri
Duplca: 24. avgusta italijansko-francoski film KABIRIJINE NOČI, predstava ob 20. uri

„ISKRA“ tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov Kranj, iše

industrijskega psihologa
Pogoj: dokončana ustrezná fakulteta po možnosti z nekaj prakse
Prošnje sprejema kadrovski oddelček, in sicer 15 dni po objavi tega oglasa.

EKONOMISTI - FINANČNI STROKOVNJAKI
Tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov
ISKRA - KRANJ išče več EKONOMISTOV
za vodilna in visoko strokovna delovna mesta v finančnem sektorju. Potrebna je visokošolska izobrazba ali ekonomska srednja šola z daljšo prakso. Ponudbe izvolite poslati na kadrovski oddelček tovarne v roku treh tednov po objavi

ZAČETEK ŠOLSKEGA LETA 1960/61 V OBČINI KRANJ
Glede začetka rednega pouka v šolskem letu 1960/61 na osnovnih šolah, gimnaziji in strokovnih šolah na območju ObLO Kranj je Svet za šolstvo OBLO Kranj na svoji 41. seji sprejel sklep: V tednu od 29. avgusta do 3. septembra 1960 naj bodo na vseh navedenih šolah začne konference. V soboto, 3. septembra 1960 pridejo ob 8. uri v šolo vsi učenci, da bodo razdeljeni po oddelkih in da jim bo objavljen urnik. V ponedeljek, 5. septembra 1960 bo redni pouk po urniku.

SMUČARJI NA ZVEZNEM TRENINGU
Kranjska gora, 21. avgusta — Tu se je danes zbralo na suhem treningu 50 jugoslovanskih smučarjev, od tega 25 članov in članic ter 25 mladincev in mladink. V Kranjski gori bodo ostali na treningu približno 10 dni, zatem pa bodo odšli na sneg, in sicer za Češko kočo, kjer bodo prav tako trenirali 10 dni.